

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

29 מרץ 2016

ע"א 51746-08-15 קרן לפיצויים נ' עזבון

המנוח יהונתן חבאני ז"ל ואח'

ע"א 28521-09-15 הוברמן ואח' נ' עזבון המנוח

יהונתן חבאני ז"ל ואח'

בפני הרכב כב' השופטים:
י' גריל, שופט בכיר (אב"ד),
ב' טאובר, שופטת
ס' ג'יוסי, שופט

1

המערערת בע.א. 51746-08-15 שהיא קרנית קרן לפיצויים
המשיבה מס' 5 בע.א. 28521-09-15 ע"י ב"כ עו"ד ליפא ליאור ואח'

נגד

המערערים בע.א. 28521-09-15: שמואל הוברמן
המשיבים מס' 4 ומס' 5 בע"א 51746-08-15
ברכת יצחק ע"י ב"כ עו"ד אמיתי סביון ו/או עו"ד דורון ניב
08-15:

המשיבים מס' 1-3 בע"א 51746-08-15 עזבון המנוח יהונתן חבאני ז"ל ואח'
וכן בע"א 28521-09-15 ע"י ב"כ עו"ד גב' אודליה שפירא

המשיבה מס' 6 בע"א 51746-08-15 הכשרת הישוב חברה לביטוח בע"מ
שהיא המשיבה מס' 4 בע"א 28521-09-15 ע"י ב"כ עו"ד גב' איילה מנדה ואח'
09-15:

2

פסק דין

3

א. בפנינו שני ערעורים שהדיון בהם אוחד על פסק דינו של בית משפט השלום בחדרה (כב' השופטת הדסה אסיף) מיום 8.6.15 בת"א 30692-05-12.

4

5

6

7

ב. הנסיבות הצריכות לעניין הינן בתמצית אלה:

8

בתאריך 1.5.08 אירעה תאונת דרכים שבה נהרג הילד המנוח יהונתן שלום חבאני ז"ל, יליד 2002, (להלן: "המנוח") עת נדרס על ידי רכב ההסעות ממנו ירד ואשר שייך לעמותה "ברכת יצחק" הרכב היה נהוג בידי מר שמואל הוברמן. העמותה ומר הוברמן הם המערערים בע"א 28521-09-15.

11

12

13

המשיבים מס' 2 ומס' 3 בשני הערעורים הם הוריו ויורשיו של המנוח. בפני בית משפט קמא הגיעו הצדדים להסדר בכל הנוגע לשאלת גובה הנזק והתביעה סולקה כלפי המשיבים מס' 1 עד מס' 3.

14

15

16

17

ג. המחלוקת העיקרית שנותרה בתיק התמקדה בשאלה האם רובצת החבות לשאת בתשלום הפיצוי למשיבים מס' 1 עד מס' 3 על קרנית, שהיא המערערת בע"א 51746-08-15, או שמא

18

19

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

29 מרץ 2016

ע"א 51746-08-15 קרן לפיצויים נ' עזבון
המנוח יהונתן חבאני ז"ל ואח'
ע"א 28521-09-15 הוברמן ואח' נ' עזבון המנוח
יהונתן חבאני ז"ל ואח'

- 1 על מי שביטחה את רכב ההסעות נכון למועד אירוע התאונה, הכשרת הישוב חברה לביטוח
2 בע"מ (שהיא המשיבה מס' 6 בע"א 51746-08-15 ומשיבה מס' 4 בע"א 28521-09-15).
3
- 4 רכב ההסעות היה מבוטח במועד אירוע התאונה בפוליסת ביטוח שהונפקה על ידי הכשרת .ד.
5 הישוב. תעודת הביטוח פירטה מהו השימוש המותר ברכב לפי הסעיפים המופיעים בחלק ב'
6 שעל גבי תעודת הביטוח.
- 7
- 8 על-פי תנאיה אין פוליסת הביטוח מכסה "שימוש למטרות הסעת נוסעים בשכר, בתשלום או
9 בתמורה". לטענת הכשרת הישוב, יש לדחות את התביעה כנגדה, הואיל ומדובר ב"הסעה
10 בשכר" שהוחרגה מן הפוליסה. במקרה כזה אין כיסוי ביטוחי על-פי הפוליסה שהונפקה לרכב
11 המבוטח ואזי על קרנית החבות לפצות את הוריו של המנוח בגין התאונה.
- 12
- 13 לעומת זאת טוענת קרנית, כי אין המדובר בהסעה בשכר. קרנית הגישה הודעת צד ג' כנגד מי
14 שנהג ברכב מר שמואל הוברמן, וכנגד בעלת הרכב ומי שבעבורה בוצעה ההסעה, דהיינו,
15 עמותת "ברכת יצחק". טוענת קרנית, שאם ייקבע שאין כיסוי ביטוחי הרי שהיעדר הכיסוי
16 הביטוחי וחיובה האפשרי של קרנית לשאת בפיצוי להוריו של המנוח נבעו מחמת מעשים
17 מחדלים והפרת חובות חקוקות מצד מר הוברמן והעמותה.
- 18
- 19 מר שמואל הוברמן הגיש הודעת צד ג' כנגד הכשרת הישוב. לטענתו, פוליסת הביטוח
20 שהונפקה תקפה וחלה על המקרה ואין המדובר בהסעה בשכר. לטענתו, הוא מעולם לא קיבל
21 תשלום – לא במישרין ולא בעקיפין – עבור ביצוע ההסעות.
- 22
- 23 לטענת העמותה אין מתקיימים התנאים על מנת שהסעה תיחשב "הסעה בשכר" – משמע,
24 מטרה מסחרית וגביית תשלום מן הנוסע, וזאת מאחר ומדובר בעמותה ללא כוונת רווח ואין
25 לראות בעובדה שמר הוברמן מקבל מלגה מן העמותה משום שכר עבור ההסעה או כשכר
26 עבודה.
- 27
- 28 ח. מציין בית משפט קמא, כי בהתאם לפסיקה ולספרות משמעות המונח "הסעה בשכר" היא:
29 הסעה בעלת אופי עסקי שמטרתה הפקת רווח או קבלת טובות הנאה במסגרת עסק של
30 הסעות. חייבים להתקיים שני תנאים מצטברים: האחד, שההסעה נועדה למטרת רווח והשני,
31 שההסעה נעשתה במסגרת עסק של הסעות. משמע, לא כל הסעה למטרת רווח תיחשב "הסעה
32 בשכר", ולא כל הסעה שנעשתה במסגרת עסק של הסעות תיחשב ככזו אלא רק שילוב של
33 השניים: עשיית רווח וזאת בעסק של הסעות.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

29 מרץ 2016

ע"א 51746-08-15 קרן לפיצויים נ' עזבון
המנוח יהונתן חבאני ז"ל ואח'
ע"א 28521-09-15 הוברמן ואח' נ' עזבון המנוח
יהונתן חבאני ז"ל ואח'

- ט. מוסיף בית משפט קמא, שהמבחן כרוך באופי הנסיעה כאשר נסיעה שהיא למטרת רווח ובעלת צביון עסקי תהא בגדר "הסעה בשכר". עצם העובדה שמשתלמת תמורה לבעל הרכב על ידי נוסעים ברכב, לצורך כיסוי הוצאותיו, אינה מצדיקה פטור מאחריות של חברת הביטוח אלא אם מוכח שקיימים אלמנטים עסקיים בהפעלת הרכב. מציין בית משפט קמא, כי לפי הפסיקה די בכך שהנסיעה נעשית במסגרת עסקית לצורך קידומו של עסק ההסעות בשכר, במסגרת ההתחייבויות החוזיות, כדי שההסעה תיחשב כהסעה בשכר.
- בנוסף נקבע בפסיקה, כך מציין בית משפט קמא, שתשלום תמורת הסעת נוסעים בעת התאונה אינו תנאי לקביעה בדבר הסעה בשכר המחריגה את הכיסוי הביטוחי. די להוכיח כי הרכב נועד לצורך הסעה בשכר.
- י. מן הפסיקה עולה, שההיגיון העומד בבסיס החרגת ההסעה בשכר הוא קיומו של סיכון מוגבר לקרות מקרה הביטוח לגבי מי שעיסוקו הינו הסעת נוסעים בשכר והוא נמצא שעות רבות על הכביש, וכן למי שקיים לגביו תמריץ להסיע מספר רב ככל האפשר של נוסעים במקרים בהם המסיע מקבל תשלום עבור כל נוסע. לכן, מוסיף בית משפט קמא, במקרים בהם מתעורר ספק בדבר מהות הנסיעה, והאם היא הסעה בשכר, ראוי לבחון האם מתקיים לגבי אותה הסעה אותו "סיכון מוגבר" שבגללו הוחרגה הפוליסה.
- הנטל להוכיח שההסעה הייתה בשכר וככזו מוחרגת מן הפוליסה מוטל על המבטחת הטוענת להחרגה וחובת ההוכחה שחלה עליה היא מופחתת.
- יא. עד כאן תמצית העולה מן הפסיקה ששימשה בסיס משפטי לפסק דינו של בית משפט קמא, אשר הגיע למסקנה כי במקרה נשוא הדיון אכן מדובר בהסעה בשכר. מן העדויות, כך קבע בית משפט קמא, עולה כי להסעות שביצעה העמותה, לרבות ההסעה בה נהרג המנוח, הייתה מטרה עסקית ברורה.
- התלמידים שהשתמשו בהסעות שילמו לעמותה תשלום חודשי קבוע. לתצהירו של נהג הרכב מר שמואל הוברמן צורף "חוזר כללי להורים" שאותו הפיצה העמותה להורים. בחוזר תוארו ההסעות כשירות שנותנת העמותה לכל התלמידים המעוניינים בכך, וכחלק בלתי נפרד מן השירות שניתן על ידי העמותה לתלמידים.
- יב. בין יתר הדברים צוין בחוזר, כי ההורים מתבקשים להסדיר את ענייני התשלום השונים (דהיינו, תשלומי שכר לימוד, הסעות ודמי שכלול), שכן אי-תשלום מעכב את תשלומי השכר

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

29 מרץ 2016

ע"א 51746-08-15 קרן לפיצויים נ' עזבון

המנוח יהונתן חבאני ז"ל ואח'

ע"א 28521-09-15 הוברמן ואח' נ' עזבון המנוח

יהונתן חבאני ז"ל ואח'

- 1 של הצוות ומשבש את פעילות התלמוד תורה בגני הילדים. כן צוין בפיסקה ט"ו של החוזר :
2 "הורה שלא יסדיר את התשלום עד התאריך הנ"ל – בנו לא יורשה להיכנס לתלמוד תורה
3 (גני ילדים)". נקבע באותו חוזר, כי התשלום בגין הסעות בתחומי העיר רעננה הוא 250 ₪
4 ומחוץ לעיר 300 ₪. בית משפט קמא הגיע למסקנה, כי החוזר הנ"ל מחזק את המסקנה אודות
5 הפן העסקי של ההסעות.
6
7 יג. מר הוברמן אישר בעדותו, שהעמותה גבתה תשלום חודשי קבוע מכל הורה שבחר בשירות
8 ההסעות על-פי הסכומים המופיעים בחוזר.
9
10 כמו כן, עולה מעדות מר הוברמן, שלהסעות התלמידים היה מסלול מוגדר עם תחנות קבועות
11 שהיו ידועות להורים וכי התשלום החודשי היה קבוע וגלובאלי – גם אם הילד נעדר ביום
12 מסוים.
13
14 בפני בית משפט קמא טענו מר הוברמן והעמותה, כי למרות שמדובר בהסעות מסודרות אין
15 לראות בהן משום "הסעה בשכר" זאת משום שהסכומים שנגבו מהורי הילדים היו זניחים
16 ואף לא כיסו את הוצאות ההסעות. לטענתם אף מדובר בשירות שנתנה העמותה למעוטי
17 יכולת.
18
19 יד. בית משפט קמא דחה בפסק דינו טענות אלה וציין, כי לפי החוזר ניתנו שירותי ההסעה לכל
20 ילד שלמד בגן ושהוריו חפצו בכך. השירות לא הוגבל למעוטי יכולת בלבד, ולמעלה מכך,
21 הטענה לפיה ניתן השירות רק למעוטי יכולת לא הוכחה ואף לא הוכח בכלל כמה ילדים
22 השתמשו בשירותי ההסעה.
23
24 מוסיף בית משפט קמא, כי מר הוברמן הודה, ש- 70 עד 80 אחוז מילדי ההסעה שילמו את
25 מחירה המלא של ההסעה, ורק מעוטי היכולת שילמו סכום נמוך יותר. מכאן, שלא כל
26 המשתמשים בהסעה היו מעוטי יכולת.
27
28 בעוד שמר הוברמן טען, שמתוך 80 הילדים שלמדו בגן רק 20 עד 25 השתמשו בשירותי
29 ההסעה, הרי סוכן הביטוח העיד, שרק 10 עד 15 ילדים השתמשו בשירותי ההסעה. בית משפט
30 קמא העיר, שהראייה הפשוטה להוכחת מספר הילדים שלמדו בגן ומי מהם השתמש בשירותי
31 ההסעה – לא הוצגה בבית משפט קמא.
32

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

29 מרץ 2016

ע"א 51746-08-15 קרן לפיצויים נ' עזבון
המנוח יהונתן חבאני ז"ל ואח'
ע"א 28521-09-15 הוברמן ואח' נ' עזבון המנוח
יהונתן חבאני ז"ל ואח'

- 1 מר הוברמן צירף לתצהירו מסמך (נספח ד') הנושא חותמת של העמותה וחתימה עלומה ולפי
2 מסמך זה למדו בשנת 2008 כ- 80 תלמידים מתוכם נסעו 11 תלמידים מחוץ לעיר, ו- 4 ילדים
3 מתוך רעננה, והרי אותו מר הוברמן העיד ש- 20 עד 25 תלמידים נסעו בהסעה.
4
5 בית משפט קמא ציין, שאין כל ראיה מי חתם בשם העמותה על נספח ד' הנ"ל, ולטעמו של
6 בית משפט קמא כל המופיע במסמך זה אינו אלא אמירה בעלמא ולא הוצגה על ידי מר
7 הוברמן והעמותה כל ראיה אובייקטיבית שתתמוך במספר התלמידים שנסעו בהסעות
8 למרות שהראיות לכך (ספרי חשבונות, רישום שמות תלמידים, אישור רואה חשבון) מצויות
9 בידיהם ונקל היה להביאם, ומשלא הובאו נזקף הדבר לחובת מר הוברמן והעמותה.
10
11 לפיכך, דחה בית משפט קמא את טענות העמותה ומר הוברמן כאילו רק חלק קטן מן הילדים
12 נסעו בהסעות וכי דובר רק בילדים שבאו ממשפחות מעוטות יכולת.
13
14 יתר על כן, העמותה, כך לפי קביעת בית משפט קמא, לא הוכיחה בראיות כלשהן את הטענה
15 לפיה התשלום שגבתה עבור ההסעות "בקושי כיסה את ההוצאות" (מר הוברמן בעמ' 30
16 לפרוט'). גם כאן קבע בית משפט קמא, כי הטענה כאילו הסכומים שנגבו מן ההורים היו
17 זניחים ולא כיסו את ההוצאות בפועל נותרה בגדר טענה בעלמא ולא הובאו ראיות באשר
18 לעלות ההסעות בפועל, וההוצאות הקשורות בהן. כאשר לכך מצטרף היעדר פרטים אודות
19 מספר הילדים שעשו שימוש בהסעה, וכמה מהם שילמו בפועל, לא ניתן, לפי קביעת בית
20 משפט קמא, לקבל את הטענה שמדובר בתשלומים שלא כיסו את ההוצאות.
21
22 מוסיף בית משפט קמא, שגם אילו הייתה העמותה מוכיחה, כי התשלום שגבתה מהורי
23 הילדים לא הביא רווח לעמותה ולא כיסה את ההוצאות בגין ההסעות, עדיין יש לראות
24 בהסעות משום הסעה בשכר משום שלאור ביצוע ההסעות נרשמו תלמידים נוספים ללימודים
25 במוסדות העמותה, כך שהעמותה, כך מציין בית משפט קמא, הרוויחה תלמידים נוספים
26 ששילמו לה שכר לימוד בהתאם לחוזר שהופץ להורים.
27
28 בית משפט קמא מצא ראיה נוספת לתמיכה במסקנה שמדובר בהסעות שמטרתן עסקית,
29 דהיינו, עדות מר הוברמן שהרכב שימש רק לצורך הסעות, בעיקר של התלמידים (עמ' 28
30 לפרוט'). מר הוברמן העיד, שהעמותה החזיקה בשני רכבים זהים למטרות אלה, וכי הרכב
31 נקנה במיוחד לביצוע הסעות (עמ' 28 ועמ' 31 לפרוט') ולדבריו הרכב נוצל אך ורק לטובת
32 הסעות ולמעט ההסעות "האוטו עמד כל היום" (עמ' 29 לפרוט').
33

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

29 מרץ 2016

ע"א 51746-08-15 קרן לפיצויים נ' עזבון
המנוח יהונתן חבאני ז"ל ואח'
ע"א 28521-09-15 הוברמן ואח' נ' עזבון המנוח
יהונתן חבאני ז"ל ואח'

- 1 עוד ובנוסף, הפנה בית משפט קמא לדבריו של מר הוברמן בעמ' 28 לפרוט', שחלק מן הפעילות
2 היה להסיע את הילדים בבוקר ובצהריים, וכן דבריו של מר הוברמן בעמ' 32 לפרוט': **"בשביל**
3 **מה אני קונה שני רכבים?! להעמיד אותם?! אם זה לצרכים שלי מספיק לי רכב קטן"**. בכך
4 ראה בית משפט קמא ביטוי נוסף לאופי העסקי של ההסעות שלמענו נרכשו הרכבים.
5
6 טענה נוספת שנדחתה על ידי בית משפט קמא הייתה, כי הואיל ומדובר בעמותה ללא מטרת יז.
7 רווח הרי ברור שגם ההסעות בוצעו שלא למטרת רווח. מעיר בית משפט קמא, שגם אם
8 הפעילות הכוללת של העמותה היא ללא מטרת רווח עדיין אפשרי הדבר שפעילות מסוימת של
9 העמותה נועדה למטרת רווח, ואף נושאת רווח בפועל, ורווחים אלה משמשים את העמותה
10 למימון פעילותה. משמע, עצם העובדה שעמותה פועלת ללא מטרת רווח אינה שוללת את
11 האפשרות שפעילות כזו או אחרת תהא למטרת רווח ויש לבחון כל פעילות לגופה.
12
13 מר הוברמן טען, שהוא לא קיבל כל שכר על ההסעה וכי ביום האירוע שימש נהג מחליף
14 באופן חד פעמי בלבד. גם טענה זו דחה בית משפט קמא משום שזו לא הוכחה. דהיינו, לא
15 הובאו ראיות מי היה הנהג הקבוע של ההסעה ולא הובאה ראיה לתמיכה בטענת מר הוברמן
16 שהוא שימש באותו יום כנהג, רק באופן חד פעמי.
17 מר הוברמן טען, שהנהגים הקבועים היו אברכים בכולל שהתנדבו לבצע הסעות, אך למרות
18 שהנתונים היו בידי הוא לא נקב בשמם ולא פירט.
19
20 עוד הפנה בית משפט קמא לדברי מר הוברמן שלכל היותר היו נהגים קבועים **"בדרך כלל"**
21 ושהוא היה מחליף אותם (עמ' 28 לפרוט'). מכאן, שבניגוד לדבריו אין המדובר בנסיעה חד
22 פעמית שלו אלא הוא, מר הוברמן היה בין הנהגים הקבועים של ההסעות.
23
24 עוד העיר בית משפט קמא, כי לפי הפסיקה השכר שמקבל הנהג איננו רלוונטי והמבחן
25 שבפסיקה מתייחס לתשלום **הנגבה מן הנוסע** עבור הנסיעה.
26
27 לדברי מר הוברמן הוא עדכן את סוכן הביטוח על קניית הרכבים לביצוע הסעות ועל גביית יח.
28 תשלום בגין שירותי ההסעות.
29
30 לדברי מר הוברמן הסוכן לא שאל למטרת השימוש ברכבים, אך הוא עדכן, כך טען, את הסוכן
31 מיוזמתו. מר הוברמן לא נתן הסבר מניח את הדעת מדוע הוא עשה זאת אם בסופו של דבר
32 הוא עשה ביטוח רגיל לרכבים, ללא הסעה בשכר. בית משפט קמא קבע, שבעניין זה עדותו של
33 מר הוברמן לא עוררה אמון (עמ' 31 ועמ' 33 לפרוט').

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

29 מרץ 2016

ע"א 51746-08-15 קרן לפיצויים נ' עזבון
המנוח יהונתן חבאני ז"ל ואח'
ע"א 28521-09-15 הוברמן ואח' נ' עזבון המנוח
יהונתן חבאני ז"ל ואח'

- 1 מוסיף בית משפט קמא, כי בהתאם לפסיקה בכל מקרה של ספק בשאלה האם מדובר בהסעה
2 בשכר, יש לבחון האם מתקיים סיכון מוגבר להתקיימותו של מקרה הביטוח. כך, למשל, יש
3 סיכון מוגבר למי שעיסוקו הסעת נוסעים בשכר הנמצא שעות רבות על הכביש ואף יש לו
4 תמריץ כלכלי להסיע כמה שיותר נוסעים.
5
6 בית משפט קמא הגיע למסקנה, כי בענייננו מתקיים אותו "סיכון מוגבר" להתרחשות מקרה
7 הביטוח לגבי העמותה ולגבי מר הוברמן שכן אלה ביצעו הסעת תלמידים בשכר ונמצאו
8 נוהגים על הכביש באיסוף בבוקר אל הלימודים ובפיזור בצהריים חזרה מהלימודים. עוד
9 שוכנע בית משפט קמא, כי לעמותה ולמר הוברמן כמנהלה היה תמריץ להסיע מספר רב ככל
10 שניתן של תלמידים בגלל קבלת התשלום עבור ההסעות ועל מנת שיהיו יותר תלמידים.
11 בהתאם גם העיד מר הוברמן, כי העמותה קבעה את גובה התשלום בגין ההסעות (עמ' 30
12 לפרוט"ו) והתלמידים שהשתמשו בהסעות נדרשו לשלם את התשלום החודשי בגינן, ומי שלא
13 שילם נותר חייב לעמותה.
14
15 בית משפט קמא הוסיף, שאין רלוונטיות לעובדה שלא כל תלמידי העמותה הצטרפו להסעות.
16 העמותה ומר הוברמן אף לא הוכיחו כמה תלמידים ניצלו את שירותי ההסעות שהעמותה
17 הציעה.
18
19 כ. העדות היחידה שהביא מר הוברמן כדי לתמוך בטענותיו הייתה עדות סוכן הביטוח, אך עדות
20 זו, כך קבע בית משפט קמא, אינה יכולה להועיל למר הוברמן ולעמותה הואיל ונמצאו
21 סתירות בין עדות מר הוברמן לעדות הסוכן ובנוסף הסוכן עצמו מסר מספר גרסאות בסוגיית
22 התשלום עבור ההסעות.
23
24 כך, למשל, שיגר הסוכן מכתב ביום 6.9.12 לקרנית וטען, כי לא נעשתה כל הסעת נוסעים
25 בשכר והוסיף, שהעמותה מסיעה את המורים ואת הילדים ללא תשלום, אך, כאמור, בהמשך
26 התברר מן הראיות, שהעמותה כן גבתה תשלום מן ההורים בגין ההסעה. כאשר נשאל על כך
27 הסוכן, הוא ניסה להסביר שחלק מזערי, 10 ילדים מתוך 80, שהם מקרים קשים, שילמו בגין
28 ההסעה תשלום סמלי שלא כיסה אפילו את הוצאות ההסעה, וכן טען, שהנתונים נודעו לו
29 משיחות שערך עם הרבנית ז"ל (עמ' 12 לפרוט"ו). שוב הסביר הסוכן שהוא לא ציין את
30 התשלום עבור ההסעות במכתבו הנ"ל הואיל והתשלום היה זניח בפעילות הכלכלית.
31
32 בית משפט קמא ראה בכך טענה בעלמא, הן של הסוכן והן של מר הוברמן, וזאת בהיעדר
33 הוכחה להיקף פעילות העמותה בהסעות.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

29 מרץ 2016

ע"א 51746-08-15 קרן לפיצויים נ' עזבון
המנוח יהונתן חבאני ז"ל ואח'
ע"א 28521-09-15 הוברמן ואח' נ' עזבון המנוח
יהונתן חבאני ז"ל ואח'

- 1 עוד הוסיף בית משפט קמא, כי מעדות הסוכן עולה אחת משתיים: או שהסוכן ידע מראש על
2 התשלום עבור ההסעות מן הרבנית ז"ל ובכל זאת הוציא מכתב בו טען, כי לא שולמה כל
3 תמורה בגין ההסעות, או לחלופין, שהוא לא ידע על התשלום בגין ההסעות בזמן אמת ורק
4 בדיעבד הוא מנסה לעזור למבוטח בתביעה.
5
- 6 מכל מקום הוסיף בית משפט קמא, שלא ניתן לתת אמון בגרסתו של סוכן הביטוח ומעדותו
7 השתמע הרצון לתמוך בכל גרסה שתסייע ללקוח שלו. הסוכן עצמו העיד מפורשות, שאם
8 מדובר בלקוח שטעה בתום לב הוא אכן יהיה מוכן להגן עליו בחירוף נפש (במובחן מלקוח
9 שעשה מעשה מכוון) ולטעמו במקרה זה, העמותה נהגה בתום לב, ובהמשך אמר כי העמותה
10 לא עשתה כל טעות.
11
- 12 בית משפט קמא הוסיף, כי התרשמותו הבלתי אמצעית ממר הוברמן ומסוכן הביטוח
13 והסתירות שהתגלו בעדויותיהם, בעיקר בעניין התשלומים ששילמו התלמידים, הובילה
14 למסקנה שלא ניתן לתת אמון בגרסתם ובעדותם של מר הוברמן ושל הסוכן.
15
- 16 בית משפט קמא קבע מפורשות, כי אינו מאמין לעדות הסוכן ונראה כי פעל במתן עדותו מתוך
17 מטרה לעזור למבוטח, אם בגלל היכרותו רבת השנים עם הוריו של מר הוברמן, ואם נוכח
18 החשש שאם תוטל החבות על קרנית זכאית זו האחרונה לחזור על המבוטח.
19
- 20 כג. שוב מציין בית משפט קמא, שמר הוברמן והסוכן חזרו בעדויותיהם על הטענה שהתשלום
21 שגבתה העמותה בגין ההסעות היה כה נמוך עד שאפילו לא כיסה את ההוצאות והיה זניח
22 מבחינת פעילות העמותה, אך איש מהם לא הציג ראיה ממשית, ולו אחת, כדי לתמוך בטענה
23 זו שהרי מר הוברמן כראש הישיבה יכול היה להמציא ראיות ממסמכי העמותה. העובדה שמר
24 הוברמן נמנע מלהביא ראיות אודות מספר התלמידים בהסעות, הסכום ששילם כל תלמיד
25 ופירוט האברכים שנהגו ברכב, והסתפק בעדות הסוכן, מותירה למעשה את העדות מטעם מר
26 הוברמן ומטעם העמותה כעדות יחידה של בעל דין על כל המשתמע מכך לפי פקודת הראיות
27 שכן עדות הסוכן, הייתה נקודתית וחסרת משמעות משלא יכול היה כלל להעיד על ההוצאות
28 הכספיות בגין ההסעות.
29
- 30 נוכח כל האמור לעיל קבע בית משפט קמא, כי התאונה אירעה במהלך הסעה בשכר.
31
- 32 כד. לנוכח מסקנה זו דחה בית משפט קמא את הודעת צד ג' ששלח מר הוברמן להכשרת הישוב
33 וכן קבע, שעל קרנית לפצות את הוריו של המנוח, בגין היעדר כיסוי ביטוחי מטעם הכשרת

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

29 מרץ 2016

ע"א 51746-08-15 קרן לפיצויים נ' עזבון

המנוח יהונתן חבאני ז"ל ואח'

ע"א 28521-09-15 הוברמן ואח' נ' עזבון המנוח

יהונתן חבאני ז"ל ואח'

- 1 הישוב. במקביל קיבל בית משפט קמא את ההודעה לצד ג' ששלחה קרנית למר הוברמן
2 ולעמותה שכן היעדר הכיסוי הביטוחי, וממילא חיובה של קרנית, נבעו עקב מעשים, מחדלים
3 והפרת חובות חקוקות מצד מר הוברמן והעמותה שהביאו להיעדר תחולה של הפוליסה.
4
- 5 כה. מר הוברמן טען, שהכשרת הישוב ידעה אודות השימוש שנעשה ברכב כרכב הסעות בתמורה
6 כספית, וכי הוא הודיע על כך לסוכן הביטוח, מכאן שהוא לא הטעה את הכשרת הישוב שהרי
7 סוכן הביטוח מהווה ידה הארוכה של הכשרת הישוב לפי חוק חוזה הביטוח, ואולם, כך קבע
8 בית משפט קמא, מר הוברמן לא הוכיח שהוא הודיע לסוכן על השימוש ברכב להסעה בשכר,
9 וכאמור כבר לעיל, עדות הסוכן בשאלה האם ידע בזמן אמת שהעמותה משתמשת ברכב
10 להסעה בשכר, הייתה רצופה סתירות.
11
- 12 כו. בהתייחס לטענת מר הוברמן שהוא עדכן ביוזמתו את סוכן הביטוח אודות מטרת רכישת
13 הרכבים וגביית התשלום בגין ההסעות (עדות שבית משפט קמא, לא האמין לה) ציין בית
14 משפט קמא, שאם אמנם עדות זו נכונה, משמע, שמר הוברמן הבין בזמן רכישת הפוליסה
15 שלנתונים אלה יש משמעות ביטוחית. דא עקא: על מנת שיהא כיסוי ביטוחי להסעה בשכר,
16 היה על העמותה לשנות את הרישום ברישיון הרכב במשרד הרישוי, ואולם העמותה לא עשתה
17 כך.
18
- 19 תעודת ביטוח החובה הוצאה בהתאם לנתונים שהציגה העמותה ועל פי הגדרת הרכב
20 כאוטובוס זעיר פרטי כפי שהופיעה ברישיון הרכב לפי משרד הרישוי (עדות האחראי על
21 הרגולציה בהכשרת הישוב, מר פסח לבנטר, עמ' 40 לפרוט').
- 22
- 23 מציין בית משפט קמא, שהעמותה כבעלת הרכב מחויבת הייתה לדאוג לשינוי הגדרת הרכב
24 ורישיון הרכב לאוטובוס זעיר ציבורי באמצעות פנייה למשרד הרישוי ובהיעדר שינוי כזה לא
25 ניתן היה להוסיף לפוליסה כיסוי להסעה בשכר. (עיינו: הוראת תקנה 84א של תקנות
26 התעבורה, התשכ"א – 1961, לעניין אוטובוס ואוטובוס זעיר ציבורי).
27
- 28 מוסיף בית משפט קמא, שחברת הביטוח מפיקה הצעת ביטוח לפי הנתונים המוצגים לה ולכן
29 אם הוצג לה רישיון רכב של אוטובוס זעיר פרטי – כי אז פעלה חברת הביטוח באופן תקין
30 כשהוציאה פוליסת ביטוח מתאימה שאינה מכסה הסעה בשכר, באופן המתיישב עם רישיון
31 הרכב.
32

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

29 מרץ 2016

ע"א 51746-08-15 קרן לפיצויים נ' עזבון
המנוח יהונתן חבאני ז"ל ואח'
ע"א 28521-09-15 הוברמן ואח' נ' עזבון המנוח
יהונתן חבאני ז"ל ואח'

- 1 בית משפט קמא מציין, שאין כל טענה מצד מר הוברמן והעמותה לפיה מי מטעם העמותה
2 ו/או הסוכן הודיעו להכשרת הישוב על כך שהעמותה מבצעת הסעות בשכר ברכב נשוא הדין.
3 כמו כן אין חולק שפעולה לשינוי הגדרת הרכב במשרד הרישוי – לא נעשתה ואף לא ניסו לבצע
4 שינוי כזה. מוסיף בית משפט קמא, שאילו הייתה אמת בטענת מר הוברמן שהוא הודיע לסוכן
5 הביטוח על השימוש לצורך הסעה בשכר, כי אז ניתן היה לצפות שסוכן הביטוח יורה לו לשנות
6 את הרישום במשרד הרישוי לאוטובוס זעיר **ציבורי** או לחלופין, שהסוכן יודיע על כך
7 להכשרת הישוב.
8
9 בית משפט קמא קובע, שהטענה לפיה הסוכן החליט על דעת עצמו שהפוליסה מכסה הסעה
10 בשכר, למרות רישום הרכב כ"אוטובוס זעיר פרטי" ועל אף שידע (לכאורה) כי נעשה ברכב
11 שימוש להסעות אינה הגיונית ואף אינה מתיישבת עם מכתבו של הסוכן מיום 6.9.12 שם ציין
12 הסוכן מפורשות, שהעמותה לא גבתה תשלום עבור ההסעה. מכאן שמדובר בגרסה שעלתה
13 בדיעבד, בניסיון לחמוק מאחריות. שוב מציין בית משפט קמא, שאינו מאמין לגרסת מר
14 הוברמן או לגרסת סוכן הביטוח בעניין ידיעתו כביכול של סוכן הביטוח בזמן אמת על
15 השימוש שנעשה ברכב להסעת התלמידים, ושהתלמידים או הוריהם שילמו על ההסעות.
16
17 **כח.** מכאן מסקנת בית משפט קמא, שהאחריות להיעדר כיסוי ביטוחי מתאים להסעה בשכר
18 רובצת על העמותה ועל מר הוברמן ואלה חויבו לשלם לקרנית את חלקה של קרנית בתשלום
19 להוריו של המנוח וכן את חלקה של הכשרת הישוב (במסגרת מימון הביניים) בגין תביעה זו.
20
21 כמו כן חויבו מר הוברמן והעמותה לשאת בהוצאות המשפט ושכ"ט עו"ד.
22
23 **כט.** הן קרנית והן מר הוברמן והעמותה מיאנו להשלים עם פסק דינו של בית משפט קמא
24 וערעוריהם מונחים בפנינו. נימוקיהם בערעורים אלה דומים.
25
26 נטען בערעוריהם, כי טעה בית משפט קמא בקביעתו שנעשתה "הסעה בשכר" המחריגה את
27 הכיסוי הביטוחי וזאת נוכח המבחנים שנקבעו בהלכה הפסוקה.
28
29 בין היתר נטען, כי טעה בית משפט קמא בקבעו, שההסעה נעשתה למטרות רווח וכי מדובר
30 בעסק של הסעות. בית משפט קמא התעלם, כך נטען, או לא נתן משקל מספיק, לעובדה
31 שהכשרת הישוב לא הציגה ראיה לפיה מדובר בהסעה שנעשתה למטרות רווח או שמדובר
32 בעסק של הסעות. עוד נטען, כי הנטל להוכחת החרג לפוליסה מוטל על כתפי המבטחת והיא
33 לא עמדה בנטל זה.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

29 מרץ 2016

ע"א 51746-08-15 קרן לפיצויים נ' עזבון
המנוח יהונתן חבאני ז"ל ואח'
ע"א 28521-09-15 הוברמן ואח' נ' עזבון המנוח
יהונתן חבאני ז"ל ואח'

- 1
- 2 ל. לחלופין בלבד נטען, כי שגה בית משפט קמא משדחה את טענת המניעות ובדחותו את גרסת
- 3 מר הוברמן וסוכן הביטוח (כשהסוכן הוא שלוחה של הכשרת הישוב) לפיהן על אף שסוכן
- 4 הביטוח ידע אודות נסיבות רכישת הרכב, מטרת הרכישה ומהות ההסעות המבוצעות, הסוכן
- 5 לא התריע בפני מר הוברמן והעמותה כי לפי עמדת הכשרת הישוב אין כיסוי ביטוחי להסעות
- 6 מסוג זה, וכי עליהם לבטח את הרכב בביטוח מסוג אחר.
- 7
- 8 לא. נטען עוד, כי שגה בית משפט קמא בקביעתו שהתקיימו במקרה שבפנינו, התנאים המצטברים
- 9 אשר נקבעו בפסיקה לקיום הסעה בשכר המוחרגת מן הכיסוי הביטוחי, דהיינו, שההסעה
- 10 בוצעה במסגרת עסק של הסעות וכי שימשה למטרת רווח, שכן לא הוצגה בפני בית משפט
- 11 קמא ראייה כלשהי שיהא בה כדי לבסס קביעה שכזו.
- 12
- 13 הן הנהגו והן סוכן הביטוח העידו, כי מדובר בתשלומים ששילמו מקצת מהורי התלמידים
- 14 שנזקקו להסעות אלה, כדי לכסות את הוצאות הנסיעה ותו לא, והם אף בקושי כיסו הוצאות
- 15 אלה.
- 16
- 17 מתוך ה"חוזר הכללי להורים" עולה, כי התשלום עבור ההסעות הוא תשלום חודשי קבוע
- 18 שאינו תלוי בכמות הנסיעות שנערכו בפועל והמשולם על ידי מקצת ההורים עבור הילדים
- 19 שנזקקו להסעות, ואלה, לפי הנתען, בקושי כיסו את הוצאות הנסיעה.
- 20
- 21 עוד נטען, שבית משפט קמא שגה משראה בחוזר חיזוק כביכול למסקנתו אודות הפן העסקי
- 22 של ההסעות. התשלום עבור ההסעות היה, כעולה מן החוזר, מרכיב בשכר הלימוד הכללי
- 23 ששילמו הורי התלמידים שחפצו בכך על מנת שילדיהם יוכלו להגיע לגן הילדים וללמוד בו,
- 24 ואין המדובר בעסק של הסעות כמשמעותו בפסיקה.
- 25
- 26 לב. בנוסף נטען, כי שגה בית משפט קמא כשייחס חשיבות לשאלות כמה תלמידים בפועל נזקקו
- 27 להסעות, כמה מהם שילמו עלות מלאה, כמה שילמו עלות חלקית, וכמה טרם שילמו. כמו כן
- 28 שגה בית משפט קמא, כשייחס חשיבות לסתירה שעלתה, לטעמו, מעדות מר הוברמן וסוכן
- 29 הביטוח לעניין מספר התלמידים שעשו שימוש בהסעות. גם אילו היה מוכח שכל תלמידי גן
- 30 הילדים השתמשו בהסעות של העמותה וכולם שילמו את עלותן המלאה (ולא רק חלק מהם
- 31 כנטען על ידי מר הוברמן) אין בכך כדי לקבוע שמדובר בעסק של הסעות וכי ההסעות שימשו
- 32 למטרות רווח של העמותה.
- 33

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

29 מרץ 2016

ע"א 51746-08-15 קרן לפיצויים נ' עזבון
המנוח יהונתן חבאני ז"ל ואח'
ע"א 28521-09-15 הוברמן ואח' נ' עזבון המנוח
יהונתן חבאני ז"ל ואח'

- 1 נטען עוד, שבית משפט קמא שגה כאשר התעלם מכך שהעמותה אינה עסק של הסעות אלא
2 מלכ"ר, עמותה תורנית שמטרתה לימוד והפצת התורה והיא נעדרת כל צביון מסחרי/עסקי.
3 למעט הסעת ילדי גן הילדים מביתם לגן ובחזרה. לא נעשה ברכב המעורב כל שימוש והרי
4 אילו מדובר היה בעסק למטרות רווח מדוע לא להשתמש ברכב במהלך כל השעות בהן אין
5 הוא מסיע את הילדים, וזאת לצורך הסעות אחרות ומטרות רווח?
6
7 בנוסף נטען, שבית משפט קמא התעלם מן העובדה שעד היום טרם פעלה העמותה לגביית
8 חובם של אותם הורים שטרם שילמו דבר עבור ההסעות. מכאן שתשלומים אלה וגבייתם לא
9 היו בראש מעייניה של העמותה ששמה לנגד עיניה לימוד תורה והפצתה. בהתנהגותה זו
10 הוכיחה העמותה, שהיא אינה עסק של הסעות שהרי אילו הייתה כזו, חזקה עליה שהייתה
11 נוקטת כל סנקציה שביכולתה כדי לגבות חובות אלה.
12
13 לג. עוד נטען, שמתוך עיון במאזנים של העמותה עולה, שאין המדובר במאזנים של עסק להסעות
14 וכל ההכנסות שבמאזנים נובעות משלושה מקורות: תרומות, הקצבות ושכר לימוד.
15
16 גם ההוצאות בגין החזקת רכב הנקובות במאזנים הן נמוכות יחסית ואינן מתקרבות אפילו
17 להוצאות רכב שהיינו מצפים לראות בעסק של הסעות. העמותה הייתה בגרעון מתמיד
18 והתשלומים עבור ההסעות לא הביאו לרווח כלשהו. לעמותה היו בסך הכל שני רכבים
19 ששימשו להסעת תלמידים מבתיהם לגן ובחזרה. במהלך שעות היום לא נעשו בהם הסעות
20 אחרות כלשהן. לכן, טעה בית משפט קמא כשקבע כי יש בעובדה זו כדי ללמד על האופי
21 העסקי של ההסעות. מדובר בהסעות של תלמידים לגן הילדים ובחזרה כחלק מן השירות
22 שנתנה העמותה לקידום מטרותיה (לימוד והפצת תורה) ואין המדובר בעסק של הסעות.
23
24 כמו כן נטען, שלעמותה לא היו נהגים שכירים אלא שני אברכים מן הכולל השייך לעמותה
25 אשר הסיעו את הילדים, והנהג (מר הוברמן) החליפם כשנבצר מהם לעשות זאת. מר הוברמן
26 עצמו אינו נהג שכיר בעמותה, לא קיבל דבר עבור ההסעה אלא שימש כמנהל הישיבה, והוא
27 בנם של נשיא העמותה והגזברית שלה.
28
29 לד. בנוסף נטען, שלא התקיים במקרה זה "סיכון מוגבר" להתקיימותו של מקרה הביטוח.
30 ההסעות בוצעו רק בבוקר בהסעה לגן ובצהריים בחזרה מן הגן, ובמשך היום לא נעשה ברכב
31 כל שימוש נוסף.
32

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

29 מרץ 2016

ע"א 51746-08-15 קרן לפיצויים נ' עזבון

המנוח יהונתן חבאני ז"ל ואח'

ע"א 28521-09-15 הוברמן ואח' נ' עזבון המנוח

יהונתן חבאני ז"ל ואח'

- 1 לא היה לעמותה כל תמריץ להסיע מספר רב ככל שניתן של תלמידים שהרי חלק מהם שילמו
2 תשלום מופחת וחלק טרם שילמו דבר. גם התשלומים ששולמו לא הביאו רווח לעמותה
3 שהייתה בגרעון מתמיד. בכל מקרה מדובר בתשלום גלובאלי שלא היה תלוי במספר הנסיעות
4 שבוצעו בפועל, ולמעט הסעת הבוקר והסעת הצהריים, לא נעשה ברכב המעורב כל שימוש.
5
6 לה. לחלופין נטען, ששגה בית משפט קמא משלא האמין לגרסת סוכן הביטוח (שלוחה של הכשרת
7 הישוב) שהעיד, כי ידע אודות נסיבות ומטרת רכישת הרכב והסעות התלמידים שבוצעו בו
8 ובכל זאת לא ראה בכך סוכן הביטוח משום "הסעה בשכר" המחייבת את שינוי פוליסת
9 הביטוח, ולא מסר על כך דבר לא למר הוברמן ולא לעמותה. בית משפט קמא שגה, כך נטען,
10 משלא ראה בסוכן הביטוח, מר משה ברוך את שלוחה של הכשרת הישוב לפי סעיף 33 של חוק
11 חוזה הביטוח, באופן שפעולותיו מחייבות את הכשרת הישוב.
12
13 נטען, שבית משפט קמא לא ייחס חשיבות ראויה לעמדת סוכן הביטוח (שלוחה של המבטחת)
14 כפי שבאה לידי ביטוי בשני מכתבים ששלח הסוכן לעמותה ולקרנית ולפי עמדתו אין המדובר
15 ב"הסעה בשכר" המחריגה את הכיסוי הביטוחי.
16
17 שגה בית משפט קמא, כך נטען, כשייחס לסוכן הביטוח רצון לסייע לעמותה והתעלם מן
18 הסיכון הרב של הסוכן הטמון באבדן עבודתו כסוכן המבטחת עקב מסירת עדות שאינה
19 נכונה.
20 בית משפט קמא גם התעלם, כך נטען, מן העובדה לפיה למרות שהכשרת הישוב ידעה על
21 התאונה, ועל נסיבות הסעת התלמידים כבר ביום 21.5.08 (3 שבועות לאחר התרחשותה)
22 המשיכה הכשרת הישוב לבטח את הרכב באותה פוליסה עד 9.11.08 (מועד בו נמכר הרכב)
23 וכן את הרכב הנוסף של העמותה ששימש אף הוא לאותן הסעות ואותו המשיכה הכשרת
24 הישוב לבטח במשך חמש שנים נוספות, מבלי שביקשה לבטל את הפוליסה ומבלי שמסרה
25 לסוכן הביטוח או לעמותה שיש לשנות את רישום הרכב במשרד הרישוי מאוטובוס זעיר פרטי
26 לאוטובוס זעיר ציבורי על מנת שניתן יהא לבטחו בביטוח המכסה "הסעה בשכר".
27
28 עד כאן תמצית טיעוניהם של קרנית, מר הוברמן והעמותה בערעוריהם.
29
30 לו. שונה עמדת הכשרת הישוב המאמצת את קביעותיו ומסקנותיו של בית משפט קמא ופסק
31 דינו.
32

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

29 מרץ 2016

ע"א 51746-08-15 קרן לפיצויים נ' עזבון
המנוח יהונתן חבאני ז"ל ואח'
ע"א 28521-09-15 הוברמן ואח' נ' עזבון המנוח
יהונתן חבאני ז"ל ואח'

- 1 לטעמה של הכשרת הישוב, צדק בית משפט קמא בקביעתו שהיא הרימה את הנטל המוטל
2 עליה להוכיח העובדות שיכולות להיות בהישג ידה להטיית מאזן ההסתברות לקיומה של
3 הסעה בשכר.
4
5 העמותה הודתה, בדיעבד, בגביית תשלומים בגין הפעלת קו ההסעות נשוא התביעה וזאת
6 בשלב ההוכחות ובניגוד לנטען בכתבי הטענות שמטעם העמותה ומטעם קרנית.
7
8 יש לראות בכך משום "הודאה והדחה" ומשכך בחן בית משפט קמא את המסכת העובדתית
9 שהוצגה על ידי קרנית והעמותה להוכחת קיומו של כיסוי ביטוחי בנסיבות העניין. מציינת
10 הכשרת הישוב, שבית משפט קמא קבע, שהעמותה נמנעה מלהביא נתון עובדתי מעוגן
11 בכתובים ביחס למי מטענותיה למרות שנתונים אלה היו זמינים לעמותה, ובכלל זה מספר
12 התלמידים הנטען שעשו שימוש בהסעות, וסכומי הגבייה בפועל מהורי התלמידים.
13
14 לז. מציינת הכשרת הישוב, שהעדויות של מר הוברמן ושל סוכן הביטוח הינן עדויות בעל-פה כנגד
15 מסמך בכתב (החוזר להורים). בית משפט קמא פירט בפסק דינו סתירות מהותיות במתן
16 העדויות. התרשמותו של בית משפט קמא מאמינותם של עדים אלה הייתה שלילית ביותר
17 ולטעמו לא ניתן לתת אמון בעדויות אלה. כמו כן קבע בית משפט קמא, שהטענה לפיה מר
18 הוברמן עדכן את סוכן הביטוח מבעוד מועד על אופי ההסעות וגביית התשלומים בגין היא
19 טענה שנולדה לראשונה בשלב החקירות הנגדיות בפני בית המשפט ולכן אפילו לפי עדות
20 חלופית וכבושה זו עולה, כי לעמותה היה ידוע שנעשה שימוש קבוע באוטובוס לצרכי הסעה
21 בשכר.
22
23 לח. אשר לטענה החלופית של קרנית ושל העמותה לפיה היה על בית משפט קמא לקבוע את
24 תחולת הכיסוי הביטוחי להסעה בשכר מכוח אחריות שלוחית למעשיו או מחדליו של סוכן
25 הביטוח, לפי סעיף 33 לחוק חוזה הביטוח, טוענת הכשרת הישוב, שלקרנית אין זכות טיעון
26 בנושא זה לנוכח הוראות סעיף 9 של חוק הפלת"ד, ואילו העמותה (במעמדה כצד ג') לא מצאה
27 לנכון לבקש את צירוף סוכן הביטוח כצד רביעי בטענה כלשהי כלפיו להתרשלות באופן הקמת
28 תעודת ביטוח החובה שהוזמנה על ידי העמותה, והרי לכאורה מתקיימת יריבות משפטית בין
29 העמותה לבין סוכן הביטוח.
30
31 לט. לחלופין, טוענת הכשרת הישוב, שסוכן הביטוח עצמו אישר בחקירתו שהליך הנפקת הפוליסה
32 התבצע כדיון ועל בסיס המסמכים שהומצאו ע"י מר הוברמן והעמותה, ובפועל לא הייתה
33 להכשרת הישוב דרך אחרת לדעת על שימוש אחר החורג מדיווחים אלה. סוכן הביטוח עצמו

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

29 מרץ 2016

ע"א 51746-08-15 קרן לפיצויים נ' עזבון

המנוח יהונתן חבאני ז"ל ואח'

ע"א 28521-09-15 הוברמן ואח' נ' עזבון המנוח

יהונתן חבאני ז"ל ואח'

- 1 הודה בחקירתו בבית משפט קמא שהוא הבחין, לאחר הנפקת תעודת ביטוח החובה, בקיומו
2 של חריג הביטוחי האוסר הסעה בשכר, אך לא מצא לנכון להעמיד את מר הוברמן או את
3 העמותה על קיומו. לכן, ככל שיש רשלנות כלשהי מצד הסוכן, הרי שאין רשלנות זו מתייחסת
4 כלל לשלב של כריתת חוזה הביטוח, שבוצעה כדן, אלא לאופן קיומו של החוזה בפועל,
5 דהיינו, רשלנותו של הסוכן היא רשלנות **עצמאית** בכך שלא העמיד את לקוחותיו על
6 משמעותה של תעודת ביטוח החובה שהונפקה להם כדן, ואין ברשלנות זו כדי לחייב את
7 הכשרת הישוב.
8
- 9 מ. לטענת הכשרת הישוב השאלה היחידה הטעונה הכרעה היא האם נפל פגם ביישום קביעותיו
10 וממצאיו העובדתיים של בית משפט קמא על הנורמה המשפטית הקבועה ביחס לתחולת חריג
11 "ההסעה בשכר" והרי הלכה ידועה היא שבית משפט שלערעור לא יתערב בממצאי מהימנות
12 וקביעות עובדתיות של הערכאה הדיונית אלא כשנפלה בהן טעות יסודית וברורה ואין זה
13 המקרה שבפנינו.
14
- 15 מא. הכשרת הישוב מפנה לנורמה ההלכתית ולפסיקה הרלוונטית לגבי "הסעה בשכר" וטוענת, כי
16 בניגוד לטענות קרנית והעמותה קובעת ההלכה הפסוקה, כי לשם התקיימות חריג "ההסעה
17 בשכר" די שהסעה מהווה חלק אינטגרלי מפעילות מפעיל ההסעות ונועדה לקדם את
18 פעילותו שבצידה כוונה לקבלת הכנסה.
19
- 20 מב. עוד טוענת הכשרת הישוב, שתעודת ביטוח החובה לאוטובוס נערכה בהתאם למסמכים כפי
21 שהומצאו להכשרת הישוב. רק לאחר התאונה ובדיעבד התבררו להכשרת הישוב עובדות
22 מהותיות שלא היו בידיעתה ולא יכלו להיות בידיעתה קודם לכן.
23
- 24 אילו ידעה הכשרת הישוב עובדות אלה לא ניתן היה להוציא לאוטובוס המעורב תעודת ביטוח
25 חובה בהתאם לשימושיו בפועל. האוטובוס נרכש על ידי העמותה כרכב ייעודי לביצוע הסעות,
26 הוא שימש תחליף לתחבורה ציבורית, ובוצעו בו הסעות קבועות של תלמידים פעמיים ביום
27 בתפוסה מלאה. לאוטובוס היה נהג קבוע והוא ביצע "50 קווי נסיעה" בחודש.
28
- 29 מאפייני השימוש הנ"ל באוטובוס לא היו ידועים, כך נטען, ולא יכלו להיות ידועים, להכשרת
30 הישוב בשלב שבו הונפקה תעודת ביטוח החובה.
31

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

29 מרץ 2016

ע"א 51746-08-15 קרן לפיצויים נ' עזבון

המנוח יהונתן חבאני ז"ל ואח'

ע"א 28521-09-15 הוברמן ואח' נ' עזבון המנוח

יהונתן חבאני ז"ל ואח'

- 1 עבור ביצוע ההסעות באוטובוס חייבה העמותה את הורי התלמידים, לרבות הורי המנוח,
2 בתשלום חובה. התשלום עבור ההסעות נגבה מהורי התלמידים, לרבות מהורי המנוח, בין אם
3 נעשה שימוש בפועל בשירותי ההסעות, ובין אם לאו.
4
5 מוסיפה הכשרת הישוב, שהורים שלא שילמו עבור שירות ההסעות הוגדרו כבעלי חוב
6 לעמותה.
7
8 שכרו של מר הוברמן ושל שאר עובדי ונתמכי העמותה, התבצע, והיה תלוי בהכנסות העמותה
9 לרבות מביצוע ההסעות הנדונות. בשנת התאונה (2008) עשתה העמותה רווח שנתי בסך של
10 43,268 ₪ בגין ביצוע ההסעה הנדונה. סך ההכנסות בגין הפעלת הסעות התלמידים הסתכם
11 בסך של 75,000 ₪ בשנה, לא כולל חודשי "החופש הגדול" (לפי 25 תלמידים ו- 300 ₪ לחודש
12 מהוריו של כל תלמיד). נתונים אלה חופפים את הצהרות העמותה בדו"ח הכספי השנתי לשנת
13 2008.
14
15 טוענת הכשרת הישוב, כי בהתאם לפסיקה השאלה העומדת לבחינה איננה הרווח בפועל
16 שהפיקה העמותה מביצוע ההסעות בשכר, אלא האם נועדה פעילות זו לקדם את פעילות
17 העמותה תוך קבלת תמורה עבור הסעות קבועות אלה. על כן, משיבה הכשרת הישוב בחיוב.
18
19 עוד טוענת הכשרת הישוב, כי ביצוע ההסעות שימש חלק בלתי נפרד מייעודה של העמותה
20 וקידום מהות פעילותה והשאת רווחיה, חרף הגדרתה לצרכי מס כעמותה ללא כוונת רווח
21 (דיווחי היתרות של העמותה עומדים על מיליוני ₪ בכל שנת פעילות).
22
23 מוסיפה הכשרת הישוב, כי לנוכח תיאור אופי ההסעות נשוא התביעה, תדירות ביצוע
24 ההסעות, מספר התלמידים הנוסעים והתשלומים בפועל שנגבו בגינם, לא נדרש עוד דבר על
25 מנת להגיע למסקנה שההסעה נשוא התביעה תיחשב כ"הסעה בשכר" בהיותה מקיימת את
26 כל הסממנים הנדרשים בדין.
27
28 מכאן עתירת הכשרת הישוב לדחות הן את הערעור של קרנית והן את הערעור של מר הוברמן
29 והעמותה.
30
31 ביום 1.2.16 הוגשה בקשת מר הוברמן והעמותה להוסיף לתיק המוצגים שמטעמם את הצעת
32 ביטוח הרכב שהגישה העמותה לחברת הביטוח "מנורה" הצעת ביטוח זו עמדה גם בבסיס
33 הפוליסה לביטוח הרכב נשוא הערעור שהונפקה על ידי הכשרת הישוב. נטען על ידי העמותה

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

29 מרץ 2016

ע"א 51746-08-15 קרן לפיצויים נ' עזבון
המנוח יהונתן חבאני ז"ל ואח'
ע"א 28521-09-15 הוברמן ואח' נ' עזבון המנוח
יהונתן חבאני ז"ל ואח'

- 1 ומר הוברמן, כי בהצעת ביטוח זו סימנה העמותה בפיסקה "מטרות השימוש ברכב" שתי
2 מטרות לשימוש ברכב נשוא הדיון: הראשונה, מטרות חברתיות ופרטיות והשנייה, "עסקו
3 ומקצועו של המבוטח". לטענת העמותה ומר הוברמן, גם מסמך זה משמיט את הקרקע מתחת
4 לטענותיה של הכשרת הישוב.
5
6 הכשרת היישוב ציינה בתגובתה שהיא ממילא צירפה מסמך זה כחלק בלתי נפרד מתיק
7 ראיותיה (מוצג ד').
8
9 מו. הצדדים הגישו בפנינו עיקרי טיעון ותיקי מוצגים, ובישיבה שהתקיימה בפנינו ביום 9.2.16
10 חזרו ב"כ הצדדים על תמצית טיעוניהם.
11
12 לאחר שנתנו דעתנו לטיעוניהם המפורטים של ב"כ הצדדים, בכתב ובעל-פה, מסקנתנו היא
13 שדין הערעור להתקבל.
14
15 מז. איננו סבורים כי עלה בידי הכשרת הישוב לעמוד בנטל ההוכחה הנדרש לביסוס טענתה
16 שמדובר בענייננו בהסעה בשכר, ואין ספק שנטל זה רובץ עליה: רע"א 143/98 **דיב נ' הסנה**,
17 פ"ד נ"ג (1) 450.
18
19 על יסוד התשתית הראייתית כפי שהוצבה בפני בית משפט קמא, שוכנענו, כי לא הוכח
20 שההסעה נשוא הדיון הייתה הסעה עסקית, כנדרש בהתאם לפסיקה.
21
22 כך נקבע ב-ע"א 188/84 **צור חברה לביטוח בע"מ נ' חדד** פ"ד מ' (3) 1, בעמ' 13: "**הכוונה היא,**
23 **בעליל, לנסיבות, שבהן משמשת המכונית על-ידי הסעתה למטרת מסחרית-עסקית (כגון**
24 **מונית שירות וכדומה)...**"
25
26 וכן בע"א 559/91 **המאגר הישראלי לביטוחי רכב נ' פ' עיסא ואח'** פ"ד מז' (3) 788, בעמ' 791:
27
28 "**לדעתי, הדיבור "הסעה בשכר" מכוון למצבים שבהם הרכב המבוטח משמש לעסק**
29 **של הסעה."**
30
31 ובהמשך, שם:

32 "המבחן אם כן, כרוך באופי הנסיעה. נסיעה שהיא למטרות רווח ובעלת צביון עסקי
33 תהא בגדר "הסעה בשכר". לא די בכך שמשתלם כסף, על-ידי הנוסעים ברכב או על-

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

29 מרץ 2016

ע"א 51746-08-15 קרן לפיצויים נ' עזבון
המנוח יהונתן חבאני ז"ל ואח'
ע"א 28521-09-15 הוברמן ואח' נ' עזבון המנוח
יהונתן חבאני ז"ל ואח'

- 1 ידי צד שלישי, לבעל הרכב לשם כיסוי הוצאותיו. תשלום כזה כשלעצמו אינו מצדיק
2 פטור מאחריות לחברת הביטוח. על-מנת שיתקיימו תנאי הפטור יש להראות כי
3 קיימים אלמנטים עסקיים בהפעלת הרכב. (ההדגשה שלנו).
4
5 מח. לא זה המקרה שבפנינו, כאשר עולה מן הראיות שהעמותה היא עמותה לחינוך תורני ולא
6 עסק של הסעות.
7
8 מעיון במאזן העמותה ליום 31.12.08 עולה, שהוצאות העמותה בגין החזקת כלי רכב ונסיעות
9 הסתכמו ב- 43,268 ₪, לפי ביאור מס' 11. לא הובאה ראיה כאילו צמח רווח לעמותה מהסעות
10 אלה או שהן תרמו להגדלת מספר התלמידים בגן/בתלמוד התורה.
11
12 מט. בצדק מציינת העמותה בעיקרי הטיעון מטעמה (סעיף 31), שאם עסקינן בהוצאה שנתית
13 כוללת של 43,268 ₪ לשלושה כלי רכב (שני רכבים דומים שהם "אוטובוס זעיר פרטי"
14 ששימשו להסעות נשוא הדיון, וכן רכב אחד פרטי, כעולה מעדות סוכן הביטוח מר משה ברוך
15 בעמ' 14 לפרוט'), ברי ונהיר שאין המדובר בכלי רכב ששימשו במסגרת עסק להסעות.
16
17 כמו כן עולה מן המאזן שלאחר הפחתת סך ההוצאות השנתיות לשנת 2008 מהכנסותיה
18 השנתיות של העמותה לאותה שנה נותרה העמותה בגרעון כספי.
19
20 נ. עוד יש להביא בחשבון, שמתוך 80 התלמידים רק כ- 25 מילדי גן הילדים נזקקו לשירותי
21 הסעה (עדות מר הוברמן בעמ' 28 לפרוט'). ערים אנו לפער בין מספר התלמידים שנזקקו
22 לשירותי הסעה לפי עדות סוכן הביטוח לעומת מספר התלמידים בו נקב מר הוברמן, וכן
23 ערים אנו לכך שבית משפט קמא באופן מפורש, לא נתן אמון בגרסאותיהם של השניים ואולם,
24 מסקנתנו היא כי אין המדובר ב"הסעה בשכר" גם בהנחה שהעמותה הייתה מנצלת את מלוא
25 הפוטנציאל של כלי הרכב, דהיינו, 14 נוסעים לרכב X שניים, משמע, 28 תלמידים בכל הסעה
26 וזאת משום שלא היה צביון עסקי להסעות אלה.
27
28 נא. עצם העובדה שהמאזן השנתי של העמותה ל- 2008 הסתיים בגרעון, אין בה, כמובן כדי להעיד,
29 כשלעצמה, על כך שההסעה שבוצעה על ידי העמותה איננה בבחינת הסעה בשכר, שכן עדיין
30 ייתכן קיומו של עסק להסעות, שהמאזן השנתי שלו מסתיים בגרעון ואף על פי כן תהא
31 ההסעה בגדר "הסעה בשכר".
32

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

29 מרץ 2016

ע"א 51746-08-15 קרן לפיצויים נ' עזבון
המנוח יהונתן חבאני ז"ל ואח'
ע"א 28521-09-15 הוברמן ואח' נ' עזבון המנוח
יהונתן חבאני ז"ל ואח'

1 ואולם, יש להביא בחשבון שהתשלום ששילמו הוריו של כל אחד מאותם ילדים שנטלו חלק
2 בהסעה נשוא הדיון, הוא סכום ממוצע של 10 ₪ ליום, דהיינו, תשלום של 5 ₪ לכל כיוון.
3 תשלום בסדר גודל כזה אין בו כדי להעיד על ניהול עסק להסעות למטרות רווח. יצוין,
4 שהמספר המרבי של התלמידים המוסעים בשני כלי הרכב אינו עולה על 28 תלמידים.

5
6 נב. בתצהיר עדותו הראשית מיום 18.12.13, כותב מר שמואל הוברמן, בסעיף 11 :

7
8 **"הרכב לא שימש להסעת הילדים דווקא, אלא זהו רכב שהעמותה מחזיקה**
9 **לשימושה ולפעולות שונות, בין היתר לשם הסעת האברכים והסעת תלמידי תלמוד**
10 **התורה".**

11
12 בחקירתו הנגדית מיום 11.11.14, מסר מר הוברמן (עמ' 28 לפרוט') ששני הרכבים הגדולים
13 (דהיינו, האוטובוסים הזעירים) שימשו לצורך הסעת תלמידים. לדבריו, נהגה העמותה להסיע
14 20 או 25 תלמידים ובהמשך אמר, שהסעת התלמידים נעשתה לבקשת ההורים :

15
16 **"ההורים לא יכלו להגיע בכוחות עצמם אז קנינו את הרכבים והפעלנו אותם לשם**
17 **זה. הרכבים שימשו גם להסעת האברכים, הם שימשו גם את העמותה באופן כללי**
18 **וחלק מהפעילות היה להסיע את הילדים בבוקר ובצהריים".**

19
20 עוד הוסיף מר הוברמן, שהוסעו גם הגננות וכן אברכים מן האזור, אם כי לא קבוע, ובלי
21 תשלום.

22
23 בהמשך החקירה הנגדית נטען בפני מר הוברמן שבתצהירו מסר שהרכב שימש לפעולות שונות
24 של העמותה ואילו בעדותו מסר שהרכב שימש לילדים בלבד, ואולם העד השיב :

25
26 **"לא אמרתי שהוא שימש להסעת הילדים בלבד. דיברתי לגבי הגננות. באותו זמן**
27 **של התאונה אמרתי שאני לא בטוח שהוא שימש את הגננות, אבל את שאר הפעילות**
28 **עשה הרכב הזה כמו השני. הגננות היו באותה השעה".**

29
30 עוד הוסיף, שגם האברכים הוסעו, אחרי הבאת הילדים, אך לא באופן קבוע (עמ' 29 לפרוט').

31
32 איננו סבורים שקיימת בעניין זה סתירה, בוודאי לא סתירה מהותית בדבריו של העד, שהרי
33 גם לפי עדותו שימשו שני כלי הרכב הנ"ל לא רק להסעת אותם תלמידי תלמוד תורה שהוריהם

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

29 מרץ 2016

ע"א 51746-08-15 קרן לפיצויים נ' עזבון
המנוח יהונתן חבאני ז"ל ואח'
ע"א 28521-09-15 הוברמן ואח' נ' עזבון המנוח
יהונתן חבאני ז"ל ואח'

1 היו מעוניינים בכך, אלא גם להסעת גננות וכן להסעת אברכים, כך שלמעשה השימוש ברכבים
2 היה למטרת צרכיה ופעילותה השוטפת של העמותה. תשלום נגבה רק מהורי אותם תלמידים
3 שהיו מעוניינים בהסעת ילדיהם לפי "החוזר הכללי".

4
5 המחלוקת התמקדה אפוא בשאלה: האם תשלום זה של הורי התלמידים מוחרג מן הכיסוי
6 הביטוחי בגין "הסעה בשכר"?

7
8 המסקנה, כעולה מן התשתית הראייתית כפי שהונחה בפני בית משפט קמא היא, שההסעה נג.
9 הייתה טפלה למטרה העיקרית של העמותה: חינוך תורני. לגבי מטרתה של העמותה אין
10 מחלוקת מצד הכשרת הישוב, כעולה מן האמור בסעיפים 58-59 לסיכומיה בבית משפט קמא.

11
12 כל זאת בניגוד לעובדות אשר בע"א (מחוזי חיפה) 3727-11-11 קורניאנקו ואח' נ' ביטוח
13 חקלאי (מיום 24.1.13), סעיף 33:

14
15 "33. מסקנתי לעניין "הסעה בשכר" היא, שלפי מאזן ההסתברויות עולה
16 שקלירפילד ופיקוביץ ניהלו את העסקה הנוכחית במתכונת של עסק להבאת
17 קבוצות תיירים ארצה בשכר, וכי קיבלו תמורה עבור שירותים אלו. לפיכך מוצע
18 לעמיתי להרכב לקבוע כי כדין פסק בית משפט קמא שההסעה הייתה בשכר".

19
20 בקשת רשות ערעור בעניין הנ"ל נדחתה, עיינו: רע"א 1502/13 קלירפילד נ' ביטוח חקלאי
21 (מיום 9.4.12):

22
23 "9. אף לשאלה האם מדובר ב"עסק" יש לענות בחיוב, ואין לקבל את טענת
24 המבקש שאף אם נתקבלה תמורה הרי שזו לא נעשתה במסגרת "עסק".
25 "הסעה בשכר" משמעה הסעה בעלת אופי עסקי שמטרתה הפקת רווח,
26 במסגרת עסק של הסעות (אליעזר ריבלין תאונות דרכים 33 (מהדורה
27 רביעית, 2012)), ונפסק כי:

28
29 "הכוונה היא, בעליל, לנסיבות, שבהן משמשת המכונית על-
30 ידי הסעתה למטרה מסחרית-עסקית (כגון מונית-שירות
31 וכדומה), ולא לנסיבות שבהן המדובר בהסעת הרכב לשם
32 העברת המכונית לבעליה, כאשר המוביל יקבל עבור כך שכר-
33 טרחה... 'הסעה בשכר' במובנה הלשוני הרגיל פירושה
34 נסיעה, שבה גובים תשלום מן הנוסע" (ע"א 188/84 "צור"
35 חברה לביטוח בע"מ נ' חדד, פ"ד מ(3)1, 13 (1986)).

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

29 מרץ 2016

ע"א 51746-08-15 קרן לפיצויים נ' עזבון
המנוח יהונתן חבאני ז"ל ואח'
ע"א 28521-09-15 הוברמן ואח' נ' עזבון המנוח
יהונתן חבאני ז"ל ואח'

1
2
3 ברי כי הבאת תיירים מחו"ל לישראל והסעתם במסגרת כך ממקום למקום
4 היא "עסק". כך קבעו גם בתי המשפט קמא. בית המשפט המחוזי מצוין, כי
5 נוכח קביעה זו עבר אל המבקש ואל הנהג הנטל להוכיח להיפך. זאת לא
6 עשו".

7
8 נד. בענייננו שילמו הורי הילדים עבור ההסעה, בהתאם לחוזר הכללי של העמותה, דהיינו,
9 250 ₪ לחודש בתחומי רעננה, ו-300 ₪ לחודש מחוץ לעיר, משמע, כפי שכבר עמדנו על כך
10 לעיל, לפי 25 ימי לימוד בחודש, ממוצע תשלום של כ-10 ₪ ליום, שהם 5 ₪ לכל כיוון נסיעה.
11 תשלום ההורים עבור ההסעות (ככל שהילד נזקק לשירותי ההסעה) היה תשלום חודשי קבוע
12 ללא תלות בכמות הנסיעות (עדות מר הוברמן בעמ' 34 לפרוט').

13
14 עצם העובדה שבוצע תשלום כאמור, על ידי הורי הילדים אין בה כדי להצביע על כך שמדובר
15 בהסעה במסגרת "עסק", זאת בשונה מע"א (מחוזי נצרת) 6191-04-12 קבהא נ' כלל חב'
16 לביטוח בע"מ (מיום 17.10.12) שם נקבע, כי אופי התשלומים שקיבל המערער, שם, הינו של
17 תמורה כספית בגין עבודה ("רווחים") ומכאן שהנסיעה הייתה למטרת רווח גרידא (שם,
18 בפיסקה 27). המערער באותו מקרה היה למעשה נהג הסעות (שם, בפיסקה 28).

19
20 נה. תמצית סיכום ההלכה הפסוקה בנושא "הסעה בשכר" מופיעה ב- ת"א (שלום תל-אביב)
21 155690-09 עמאש ואח' נ' עמאש ואח' (מיום 1.12.13) פסקה 23:

22
23 "המבחן הוא, אם כן, מבחן אופי הנסיעה ולא מבחן התמורה. נדרשים שני תנאים
24 מצטברים על מנת שאופי הנסיעה יהלום הסעה בשכר: האחד, ההסעה נועדה
25 למטרות רווח. השני, ההסעה בוצעה במסגרת עסק של הסעות. נדרש שילוב של
26 השניים: עשיית רווח בעסק של הסעות, דהיינו, נסיעה למטרת רווח בעלת צביון
27 עסקי, נסיעה המכוונת להפקת רווח או קבלת הכנסה במסגרת עסקית. עצם תשלום
28 תמורה לבעל הרכב לשם כיסוי הוצאות – אין די בו. יש להוכיח אלמנטים עסקיים
29 בהפעלת הרכב. אין נפקות לזהות הגורם המשלם את התמורה או לזהות המקבל. די
30 בכך שהשימוש ברכב נעשה במסגרת עסקית, לצורך קידומו של עסק הסעות בשכר,
31 במסגרת התחייבויותיו החוזיות של העסק (ראה: א' ריבלין, תאונת הדרכים –
32 תחולת החוק, סדרי דין וחישוב פיצויים, מהדורה רביעית, 2012, עמ' 33; ע"א (נצ')
33 6191/04/12 קבהא נ' כלל חברה לביטוח בע"מ, [פורסם בנבו], 17.10.12). ההיגיון
34 העומד בבסיס אי מתן כיסוי להסעה בשכר "נעוץ בכך כי הסעת נוסעים בשכר

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

29 מרץ 2016

ע"א 51746-08-15 קרן לפיצויים נ' עזבון
המנוח יהונתן חבאני ז"ל ואח'
ע"א 28521-09-15 הוברמן ואח' נ' עזבון המנוח
יהונתן חבאני ז"ל ואח'

- 1 טומנת בחובה סיכונים נוספים על הסיכונים המקובלים של נסיעה רגילה ברכב.
2 זאת משום שמסיע בשכר עשוי להימצא שעות רבות על הכביש, נסיעתו אינה
3 למטרת מעבר ממקום למקום גרידא, ולכן סביר להניח שהמרחקים שיגמא רכב
4 המסיע בשכר יהיו בדרך כלל גבוהים מאלו שנוסע רכב רגיל. סיכון אחר הוא, כי
5 באותם מקרים של הסעה בשכר, שבהם מקבל המסיע תשלום עבור כל נוסע ברכב,
6 יהיה לו תמריץ להסיע מספר רב ככל האפשר של נוסעים" (ע"א 559/91 הנ"ל).
7
8 נ. אין לומר בענייננו, שהוכח סיכון המתווסף על הסיכון המקובל של נסיעה רגילה ברכב. הרכב
9 לא שהה שעות רבות על הכביש, אלא, כמוסבר כבר לעיל, לצורך איסוף הילדים בבוקר
10 מבתיהם לתלמוד תורה והחזרתם בצהריים, כמו גם להסעת הגננות, וכן אברכים (ואלה ללא
11 תשלום), דהיינו, במסגרת הפעילות השוטפת של העמותה.
12 בענייננו, לא הוכח אפוא האלמנט של עשיית רווח בעסק של הסעות כנדרש בפסיקה.
13
14 נז. לא למותר לציין, שבהצעת הביטוח שהגישה העמותה ביום 3.9.06 לחברת הביטוח "מנורה",
15 שביטחה את העמותה קודם לכן, צוין מפורשות, כי מדובר באוטובוס זעיר פרטי. באשר
16 למטרות השימוש סימנה העמותה ב-X את המטרות הבאות: חברתיות ופרטיות, וכן **עסקו**
17 **ומקצועו של המבוטח** (ההדגשה שלנו), ובנוסף: הסעת נוסעים לצרכים פרטיים בלבד כפוף
18 לרישיון הרכב ל-14 + 1 מקומות.
19
20 לצורך ביטוח החובה בהכשרת הישוב לא הוגשה הצעת ביטוח חדשה, כך שלמעשה הכשרת
21 הישוב התבססה על הצעת הביטוח הנ"ל (עיינו: עדות מר פסח לבנטר, האחראי על תהליכים
22 מקצועיים ורגולציה בהכשרת הישוב בעמ' 38-39 לפרוטי).
23
24 מכאן, שהכשרת הישוב אמורה הייתה לדעת שהיא מבטחת בביטוח חובה אוטובוס זעיר פרטי
25 שיש בו 14 מקומות לנוסעים ומטרתו, בין היתר, היא גם "עסקו ומקצועו" של המבוטח.
26
27 כאמור כבר לעיל, הסעת התלמידים נועדה לאפשר הבאת אותם ילדים, שהוריהם היו
28 מעוניינים בכך, לגן הילדים/תלמוד תורה, והחזרתם בתום הלמודים לבתיהם, כמו גם להסעת
29 הגננות, וכן אברכים (ואלה ללא תשלום), במסגרת הפעילות השוטפת של העמותה.
30
31 כפי שמציינת הכשרת הישוב בסעיף 43.5 לסיכומיה בפני בית משפט קמא, הרי בכל הנוגע
32 להסעת התלמידים: "**האוטובוס ביצע 50 קווי נסיעה חודשיים**". (משמע, 2 הסעות X 25

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

29 מרץ 2016

ע"א 51746-08-15 קרן לפיצויים נ' עזבון
המנוח יהונתן חבאני ז"ל ואח'
ע"א 28521-09-15 הוברמן ואח' נ' עזבון המנוח
יהונתן חבאני ז"ל ואח'

- 1 ימי לימוד (בחודש), ואולם, ההסעות שירתו את מטרת העמותה, דהיינו: חינוך תורני, ולא
2 הפקת רווחים במסגרת עסק של הסעות ואף לא הוכחה יצירת סיכון מוגבר.
3
4 נח. על כך יש להוסיף, שגם לאחר התאונה, ולאחר שהובאו הנסיבות לידיעת הכשרת הישוב,
5 דהיינו ביום 21.5.08 (כ- 20 יום לאחר התאונה), כפי שאישר מר לבנטר בעמ' 42 סיפא לפרוט',
6 לא ביטלה הכשרת הישוב את הפוליסה ולא הודיעה לעמותה שהפוליסה אינה מתאימה
7 לשימוש שנעשה ברכב בפועל, אלא היא הוסיפה לגבות את הפרמיות עבור ביטוח החובה לרכב
8 זה עד שהפוליסה בנוגע לרכב זה בוטלה ביום 9.11.08 לפי בקשת העמותה (סעיף 11 בתצהיר
9 מר לבנטר).
10
11 באשר לרכב השני, הזהה, שביצע אף הוא הסעות זהות, המשיכה הכשרת הישוב לגבות את
12 פרמיות ביטוח החובה עד לתאריך 22.11.12, לפי סעיף 12 לתצהיר מר פסח לבנטר, האחראי
13 על תהליכים מקצועיים ורגולציה בהכשרת הישוב, וכן בעמ' 40 לפרוט' שם מאשר מר לבנטר
14 בעדותו שגם לאחר התאונה פוליסה זו לא בוטלה, ובנוסף עיינו גם בעדות סוכן הביטוח מר
15 משה ברוך, בעמ' 12 לפרוט'.
16
17 נט. למרות האמור בהצעת הביטוח (שניתנה ל"מנורה", אך שימשה גם את הכשרת הישוב
18 כשהחל אצלה ביטוח החובה של הרכב נשוא הדיון) לא ביררה הכשרת הישוב לאיזו מטרה
19 משמשים האוטובוסים הזעירים את העמותה.
20
21 אם אמנם סברה הכשרת הישוב שבנסיבות אלה חייב האוטובוס להירשם כאוטובוס זעיר
22 ציבורי, לפי תקנה 84א של תקנות התעבורה, על מנת שניתן יהיה לבטחו בביטוח המכסה
23 הסעה בשכר, היה עליה לעשות כן, ולהבהיר לעמותה המבוטחת שתעודת ביטוח החובה
24 שברשותה אינה מכסה את הסעות התלמידים.
25
26 ואולם, הכשרת הישוב לא עשתה כן, לא בשלב הנפקת תעודת ביטוח החובה, וגם לא לאחר
27 שנסיבות התאונה הובאו לידיעתה, עוד ביום 21.5.08, לפי עדות מר פסח לבנטר בעמ' 42
28 לפרוט', וכן למעשה, למשך כל התקופה עד שנמכר הרכב נשוא הדיון בנובמבר 2008.
29
30 ס. יצוין, שהכשרת הישוב המשיכה לבטח גם את הרכב הנוסף הזהה בביטוח חובה וזאת עד
31 נובמבר 2012 מבלי שמסרה הודעה לעמותה שהפוליסה שברשותה אינה מכסה את הסעת
32 התלמידים ברכב. כאמור, בשלב זה נסיבות התאונה כבר היו בידיעתה של הכשרת הישוב.
33

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

29 מרץ 2016

ע"א 51746-08-15 קרן לפיצויים נ' עזבון
המנוח יהונתן חבאני ז"ל ואח'
ע"א 28521-09-15 הוברמן ואח' נ' עזבון המנוח
יהונתן חבאני ז"ל ואח'

- 1 משמע, הכשרת הישוב, לפי התנהלותה, לא סברה שקיימת בעייתיות בכיסוי הביטוחי להסעת
2 התלמידים באוטובוסים של העמותה, ומכל מקום, לא הביאה לידיעת המבוטחת שבעיה כזו
3 קיימת.
4
5 לכן, אין הכשרת הישוב רשאית להישמע כיום בטענתה לפיה עסקין ב"הסעה בשכר" שאינה
6 מכוסה לפי הפוליסה. כל זאת בנוסף לכל שאר הטעמים שכבר פירטנו לעיל.
7
8 סא. התוצאה מכל האמור לעיל היא, שאנו מקבלים את הערעור ומבטלים את פסק דינו של בית
9 משפט קמא.
10
11 (1) אנו קובעים, שהכשרת הישוב, שהיא המשיבה מס' 4 בע"א 28521-09-15, ומשיבה
12 מס' 6 בע"א 51746-08-15, נושאת בחבות לפיצוי הוריו של המנוח.
13
14 נוכח קביעתנו זו, מתייתרת הודעת צד ג' ששלחה קרנית למר הוברמן ולעמותה,
15 והודעה זו נדחית.
16
17 כמו כן, מתייתרת ונמחקת הודעת צד ג' ששלח מר הוברמן להכשרת הישוב.
18
19 (2) על הכשרת הישוב להחזיר לקרנית כל סכום שקרנית שילמה, ככל ששילמה, להורי
20 המנוח על-פי פסק דינו של בית משפט קמא, וזאת בצירוף הפרשי הצמדה וריבית
21 ממועד התשלום ועד הפירעון בפועל.
22
23 (3) צווי ההוצאות שניתנו על ידי בית משפט קמא – מבוטלים, ככל שהוצאות אלה
24 שולמו, על הכשרת הישוב להחזירן.
25
26 (4) אנו מחייבים את הכשרת הישוב לשלם לקרנית שכ"ט עו"ד בסכום כולל של 10,000
27 ₪ (כולל מע"מ), וכן לשלם למר הוברמן ולעמותה (ביחד) שכ"ט עו"ד בסכום כולל של
28 10,000 ₪ (כולל מע"מ) וזאת בתוך 30 יום ממועד המצאת פסק דינו שאם לא כן
29 יישא כל סכום שבפיגור הפרשי הצמדה למדד וריבית כחוק מהיום ועד התשלום
30 המלא בפועל.
31
32 (5) הפיקדון, ככל שהופקד ע"י מר הוברמן והעמותה בע"א 28521-09-15 יוחזר על ידי
33 מזכירות בית המשפט לידי ב"כ המערערים עבור מערערים אלה.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

29 מרץ 2016

ע"א 51746-08-15 קרן לפיצויים נ' עזבון
המנוח יהונתן חבאני ז"ל ואח'
ע"א 28521-09-15 הוברמן ואח' נ' עזבון המנוח
יהונתן חבאני ז"ל ואח'

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14

כמו כן, תחזיר המזכירות את ההתחייבות שהפקידה קרנית בגין הערעור בע"א 51746-08-15 לידי ב"כ קרנית עבור קרנית.

ניתן היום, י"ט אדר ב' תשע"ו, 29 מרץ 2016, בהעדר הצדדים.

המזכירות תמציא את העתקי פסק הדין אל:

ב"כ קרנית – משרד עו"ד ליפא ליאור, תל אביב.

ב"כ הכשרת הישוב – משרד עו"ד יי מנדה, תל אביב.

ב"כ מר הוברמן והעמותה – ע"י ב"כ עו"ד אמיתי סביון ו/או עו"ד ד' ניב, תל אביב.

ס' גיוסי, שופט

ב' טאובר, שופטת

י' גריל, שופט בכיר
[אב"ד]

15